Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 344. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ 26-го ГРУДНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 344. JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, DECEMBER 26, 1952. VOL. LX.

ЕФ БІ АЙ ВЕДЕ ЗАГАЛЬНЕ СЛІДСТВО НАД ДОКАМИ

Вашингтон. — Генеральний прокуратор МекГранарі доручив Федеральному Слідчому Бюрові перевести основне слідство над підпільними проступками в нюйорськім „воднім фронті". Стейтова Карна Комісія вела слідство в нюйорській пристані кілька тижнів і виявила існування на корабельних доках терору і здирства злочинних ватаг. Тепер федеральний уряд узагальнює це слідство, а ген. прокуратор видав про це такий комунікат: „Департамент справедливости слідкував цілими місяцями за відносинами на нюйорському водному фронті і тепер має вже призбирані вистачальні докази на поламання федерального закону, яке вимагає повного слідства". Слідство, як каже ген. прокуратор, почнеться негайно. Вже з початком поточного місяця ген. прокуратор попередив, що починає судове поступування для уневажнення громадянства таких типів у прибережнім поступку, як Алберт Анастасія, щоб їх депортувати з Америки. Федеральне слідство приходить саме в пору, коли нюйорський стейт почав переводити арешти серед удаваних робітників для покарання їх за різнородні здирства і виманчування грошей від справжніх робітників на різні заборонені гри. Губернатор стейту Ню Джерзі Дріскол заявив, що він теж складає пляни припинення проступків на західному березі ріки Гудсону, на якому побудовані численні причали для вивантажування кораблів. Він подає проєкт складення двостейтової комісії для цієї справи. Нюйорський стейт плянує виасигнування дальших 100,000, а стейт Ню Джерзі 85,000 на ведення слідства. При спільних зусиллях обидвох стейтів і федерального уряду треба надіятися успіху у змаганнях до вичищення пристані Ню Йорк з п'ятдесятлітнього підпільного злочину.

Частину залоги корабля виключено від вступу до Америки

Ню Йорк. — На підставі нового іміграційного закону, що увійшов в життя у вівторок вночі, понад одна четвертина залоги французького особового корабля „Ліберте" не зможе вступити на американську землю тому, що з цілої залоги числом 974 двісті шістдесят дев'ять відмовилися піддатися допитам („скрінінґові") американського іміграційного агента, який іде кораблем. Між залогою є теж такі, що не можуть бути допущені в Америку на підставі постанов нового закону. Корабель „Ліберте" буде першим чужинним кораблем, що підпадає під діяння нового закону після свого прибуття в Америку. Скрінінґ передбачений з метою недопущення до Америки комуністів з закордону. З приводу цієї постанови багато европейських країн внесли протести до американського департаменту стейту.

Палатна комісія переслухає Доллеса в справі Гісса

Вашингтон. — Призначений на становище секретаря стейту в кабінеті Айзенгавера Джан Фостер Доллес дістане нагоду вияснити свої зв'язки з Алджером Гіссом перед спеціяльною слідчою комісією. Доллесові закидають, що хоч він був попереджений про прокомуністичне наставлення Гісса, він злегковажив осторогу і причинився до затвердження Гісса на становище голови Міжнародної Мирової Фундації Карнеґі. Адвокат Джан В. Дейвіс, голова комісії для призначення президента Фундації Карнеґі, у своєму свідченні перед комісією 10 грудня, ствердив, що Доллес знав про Гіссові зв'язки з комуністами. Гісс сидить тепер у тюрмі за кривоприсягу, що нею відпекувався комунізму.

МекДоналд головою юнії сталеварників

Питсбурґ, Па. — Юнія об'єднаних сталеварників, приналежна до Конгресу Індустріяльних Організацій, наіменувала кандидатом на голову Дейвіда Дж. МекДоналда на місце недавно померлого Филипа Моррея. МекДоналд був секретарем юнії від часу її зорганізування і був діючим головою від 15 листопада. Його вибір має бути довершений ще через референдум всіх членів 10 лютого. На випадок вибору МекДоналд діставатиме платню $40,000 річно, бо саме перед смертю Моррея ухвалено підвишку висотою $15,000 в додатку до давньої платні з $25,000.

БУДЕНЦ НАЗИВАЄ ПОІМЕННО КОМУНІСТІВ У ДОБРОДІЙНИХ ФОНДАХ

Вашингтон. — Колишній редактор комуністичного щоденника „Дейлі Воркер", Луї Ф. Буденц, що залишивши комунізм, став католиком і тепер займає становище професора університету Фордгам у Ню Йорку, посвідчив перед спеціяльною комісією Палати Репрезентантів, що американські комуністи дістали в р. 1920 наказ з Москви видирати гроші із звільнених від податків американських добродійних фондів на прокомуністичні цілі. Буденц назвав по імені 30 професорів та виховників, які, як таємні комуністи, мали зв'язки з різними фундаціями, намагаючися видобути від них фонди на ведення підривних дій. Між названими по імені науковцями, є такі загально знані особи: д-р Лінус Полінґ, атомовий фізик; професори: Корліс Ламонт і Бернард Райс; мільйонер Фредерік Вандербілт Філд і д-р Оскар Ланґе, який згодом став польським амбасадором до Америки. Згадавши цих людей, Буденц заявив, що вони були діяльними в добродійних фундаціях, як „закриті члени Комуністичної Партії", хоч не мали членських посвідок, а їх членські вкладки не були вписувані в партійних книгах.

Про Полінґа сказав Буденц, що він належав до дорадників фундації Ґудженгайма для надавання стипендій. Мері Ван Клік сповняла відповідну ролю в фундації Россел Сейдж, а Філд очолював свій власний „Американський Народний Фонд". Луї С. Вайс був завідателем Фонду Маршала Філда; Доксі Вілкерсон і д-р Айра Рід були членами загального освітнього виділу Фундації Рокефеллера, а Луїза Бранстен Фонду Розенвалда. Буденц назвав коло 25 партійних комуністів, що дістали стипендії або допомоги з згаданих фундацій. Він знав цих людей як комуністів або особисто, або з урядових партійних звітів від таких комуністичних провідників як Денніс і Стечел (Штахель).

ЗУСТРІЧ КОЛИШНЬОГО І МАЙБУТНЬОГО ПРЕЗИДЕНТІВ

Новообраний президент Двайт Айзенгавер зустрівся з колишнім президентом Гербертом Гувером в Ню Йорку та відбув з ним нараду в справі реорганізації уряду. Айзенгавер перший республіканець, що буде в Білому Домі після Гувера.

Айзенгавер і Гувер на розмові в мешканні Доллеса

Ню Йорк. — Вибраний президент Айзенгавер зустрінувся з колишнім республіканським президентом Гербертом Гувером і вони обидва поїхали на півторагодинну розмову до мешкання майбутнього секретаря стейту Джана Фостера Доллеса. Після розмови Айзенгавер сказав репортерам, що це була тільки „товариська зустріч", під час якої вони мали нагоду обговорити різнородні урядові справи з минулого, з теперішнього і з майбутнього „для великої користи" новообраного президента. Він теж потвердив здогад репортерів, що предметом нарад було плянування реорганізації виконної ділянки уряду, в якій Гувер є знавцем, і багато інших справ. Що плянується переміни в організації виконних бюр, це можна було пізнати з приявности на розмові ще четвертого визначного республіканця, а саме д-ра Артура С. Флемінґа, президента університету Веслей з Огайо. Його призначив Айзенгавер головою трьохчленного комітету для студій над перемінами в уряді. — Сен. Александер Вайлі, що перебуває тепер у Вашинґтоні, оголосив вістку, що Айзенгавер подасть до відома Конґресу свої пляни в справі Корейської війни негайно після перебрання урядування 20 січня. Вайлі буде головою сенатської комісії закордонних відносин у новому Конґресі.

Стівенсон плянує поїхати до Азії

Спрінґфілд, Ілл. — Прес. секр. губ. Стівенсона заявив, що б. кандидат на президента ЗДА задумує весною цього року поїхати до Азії й, можливо, побувати в Кореї. Виїзд губ. Стівенсона передбачається приблизно 1 березня. Подорожувати він буде, як „приватний громадянин", проте це не повинно перешкодити йому побувати в Кореї. Маршрута подорожі ще не визначена.

Совєтська делеґація від'їхала з Ню Йорку

У вівторок цього тижня делеґації совєтських і частини сателітських держав від'їхали додому кораблем „Квін Мері". Кореспонденти великих нюйоркських часописів підкреслюють дивну мовчазність делеґатів з країн підлеглих Москві, за яких розмовляв з кореспондентами лише Громико. Інше явище, що особливо вразило кореспондентів — це великі паки з екранами американських телевізійних апаратів, що їх везли з собою совєтські делеґати. З підслуханих розмов, кореспонденти записали репліки публіки з цього приводу, при чому один з глядачів влучно висловився, що совєтам ці апарати цілком правно належать, бо ж „вони їх винайшли". У найближчому оточенні Громика перебував міністер закордонних справ совєтської України А. Барановський, що й позував з Громиком перед фотоапаратами. Окрім нього з Громиком від'їхали делеґати Білорусії, Чехословаччини й Польщі — усього біля тридцяти осіб. Громико заявив, що він не має нічого цікавого сказати про працю Об'єднаних Націй, поскільки остання сесія ще не закінчена та він і не знає, чи повернеться сюди знову. Про свою працю він зложить справоздання в Москві перед поворотом до Лондону, де він займає пост совєтського посла. Проте Громико висловився осудливо про працю ОН тому, що й досі не вияснено корейської справи та тому, що ОН не прийняли совєтської резолюції, що осуджує трактування червоних полонених.

Джерзі Ситі і округа посилюють акцію підготовки „Українського Дня"

Джерзі Ситі. — Комітет підготовки Українського Дня Надгудсонської округи робить інтензивні заходи, щоб ця імпреза випала якнайбільш величаво. „Український День" має бути проголошений губернатором стейту Ню Джерзі Алфредом Дрисколем, як теж посадником міста. Імпреза з цього приводу, яка відбудеться в задаткованій вже залі Дікінсон Гайскул в Джерзі Ситі, має імпозантну програму, яка повинна стягнути велику масу не тільки українців, але головно американців. Атракціями цієї програми будуть виступи хору „Думка", ансамблю бандуристів, скрипачки-віртуозки Донни Гресько, солістів Марії Лисогір і Осипа Стецури та балетної школи Валентини Переяславець. Імпреза відбудеться в неділю 25-го січня та почнеться о год. 2.30 пополудні. Для дальшої підготовки програми і подробиць Дня, в найближчий понеділок, 29-го грудня, відбудуться о год. 8-ій ввечорі в Народному Домі при Фліт Стріт в Джерзі Ситі чергові наради повного Комітету. Не маючи можливости розіслати індівідуальних повідомлень про ці наради, Діловий Комітет прохає цею дорогою всіх членів Комітету, як теж всі організації Джерзі Ситі, Байону, Пасейку, Нюарку, Елизабет та околиці, щоб вони обов'язково вислали на ці наради своїх представників і причинились до того, щоб цей перший офіціяльно проголошений День Української Незалежности в стейті випав якнайбільш величаво.

Фотостатична копія різдвяно-святочних поздоровлень, що їх розсилає новообраний президент Двайт Айзенгавер і його дружина.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ ПРИЙНЯВ РЕЗИҐНАЦІЮ УРЯДУ

Париж. — Президент Франції Вінсент Оріол повідомив вчора, що він рішив прийняти резиґнацію прем'єра Антуана Піне та його уряду, який волів піти у відставку, ніж відступити від деяких аспектів його фінансової програми або боротись за них в парляменті. Причиною резиґнації були суперечності в справі нового бюджету й прем'єр, не маючи певности, що його пропозиції підтримає парляментарна більшість, — зголосив свою відставку ще перед голосуванням в парляменті. Президент Оріол впродовж цілого дня безуспішно намагався довести до якогось порозуміння між урядом і провідниками парляментарних фракцій й тому рішив прийняти резиґнацію уряду. Сьогодні він почне наради з бувшими прем'єрами та з лідерами партій, щоб обрати нового прем'єра. Піне зі свого боку заявив, після конференції з президентом, що він не тільки резиґнує з посту прем'єра, але й відмовляється від будь-якої участи в новому уряді. Резиґнація Піне перед голосуванням в Національній Асамблеї викликала помітне обурення в парляменті, який вважає це своєю обидою. Піне заявив, що йому можуть закидувати ворожість до парляменту, але ніхто не може заперечити, що він працював для добра країни.

ЗДА дають Німеччині 22,000,000 долярів допомоги

Бонн. — Американська Загальна Допомогова Аґенція подала до відома, що Німеччина дістає $22,000,000 допомоги, яка має йти на поліпшення господарки в Берліні. Та ця відносно не дуже висока сума не свідчить про те, що Америка слабо підтримує Німеччину. Досі Німеччина дістала від ЗДА 1,374,000,000 долярів допомоги, а разом із допомогою від американської армії, ця сума виносить 3,500,000,000 долярів. Німецька господарка тепер дуже сильна. Продукція в Німеччині осягнула суму 125,000,000,000 німецьких марок (30,000,000,000 долярів) в 1952 році, а в 1948-1949 роках ця продукція виносила тільки 70 міліярдів німецьких марок. Число затруднених робітників виносить 15,456,000 в 1952 році, а в березні 1950 року воно було найнижче, бо тільки 13,370,000. В жовтні було в Німеччині тільки 1,028,000 безробітних, а в жовтні 1951 року безробітних було 1,214,000. Платні робітників зросли до 196 в серпні 1952 р., в порівнянні до 133 в вересні 1948 р. При кінці листопада 1952 р. німецька господарка випродукувала надвишки товарів на $405,200,000. Збільшилася продукція вугілля, якого продукція виносить пересічно 428,000 тонн денно. Німецький експорт в трьох четвертинах цього року виносить $956,000,000, а імпорт тільки 940,700,000 долярів.

Різдвяна амнестія в Німеччині

Бонн, Німеччина. — З нагоди цьогорічних різдвяних свят, діючий американський високий комісар для Німеччини, Семюел Ребер, проголосив амнестію, з якої скористає 123 ув'язнених німців, в цьому 16 воєнних злочинців. Амнестія відноситься тільки до тих німців, які були засуджені на менші кари американськими військовими або цивільними судами. Між помилуваними воєнними є тільки особи низьких цивільних або військових ранґ.

Ватикан годиться на державний плян реформи еспанського шкільництва

Мадрид. — Ватикан подав до відома, що він годиться на державний плян реформи шкільництва в Еспанії. Релігійні еспанські круги противилися тому плянові, бо боялися, що реформа шкільництва піде в тому напрямку, щоб позбавити церкву впливів на приватне шкільництво, яке організує церковна влада. Згідно з новим пляном державна влада призначуватиме учителів до навчання „громадського виховання" в католицьких школах, бо реформа шкільництва йде по лінії програми тоталітарної програми партії Фалянґи. Але влада згодилася, що церковна влада має право не прийняти до своїх шкіл тих призначених державою учителів, на яких вона не згодиться.

Ветеран збомбардував ресторан фосфоровою бомбою

Ню Йорк. — Жахлива в своїх наслідках випрáва трьох вояків на святочній відпустці для настрашення порторіканців, що замешкують північно - західну частину дільниці Манґаттену, викликала осторогу представників трьох віровизнань, а саме протестантського, католицького й жидівського, щоб громадянство зазнайомилося ближче з відносинами серед мішаного населення. Подія, фантастична у своїх розмірах, склалася вночі з понеділка на вівторок у „барі" під ч. 103 Колумбус евеню, коли морський піхотинець, сержант Юджін МекДермот, кинув там привезені з собою з табору два фосфорові ґранати, які, вибухаючи, поранили 15 осіб, на щастя не тяжко, і викликали паніку в цілій околиці. Припадкова поява трьох поліціянтів в цивільних одягах допомогла арештувати трьох „відпусників", тобто самого спричинника і двох його товаришів; 19-річного моряка Патрика Дж. Шаганана й повітряного кадета Марка Суттера. Придержаний сержант кинувся на поліціянта з витягненим ножем, а тоді той пострілив напасника, який помер у шпиталі від ран. Від двох арештованих довідалися, що небіжчик мав якісь непорозуміння з місцевими порторіканцями й тому хотів їх „настрашити".

НОВІ ПЛЯНИ ДЛЯ ЗАМИРЕННЯ В КОРЕЇ

УРЯД АЙЗЕНГАВЕРА ЗАДУМУЄ „ПЕРЕКОНАТИ" ЧЕРВОНИХ І МОСКВУ ТА ЗМУСИТИ ЇХ ДО ЗАМИРЕННЯ

Об'єднані Нації, Н. Й. — Тут з поінформованих джерел виявляють, що уряд новообраного президента Двайта Д. Айзенгавера приготовляє новий плян військової і дипломатичної акції, завданням якої буде „переконати" Совєтський Союз та його азійських сателітів, що для них немає жадного іншого виходу, як тільки замиритись в Кореї. Подробиці того пляну тримають в таємниці і подають тільки загальну його характеристику. Згідно з цим, уряд Айзенгавера задумує насамперед переконати Москву „словом і ділом", що аліянти не вступляться з Кореї, що вони не дадуть себе виперти з неї та що вони теж не поступляться в справі репатріяції полонених. Крім того, в новому пляні задумана теж більша військова аліянтська акція на фронті, але без більшого риску поширити корейську війну на дальші азійські простори. В цій військовій акції передбачується головно збільшену участь корейських та взагалі азійських сил, при відповідному збільшенні теж і самих аліянтських сил. При цих інформаціях не подається, чи на новий плян відносно Кореї мав будь-який вплив ген. Мак Артур, з яким новообраний президент Айзенгавер нараджувався в тій справі після повороту із своїх триденних відвідин в Кореї.

Відбито сильну комуністичну атаку в західній Кореї

Токіо. — Комуністичні війська на західному секторі корейського фронту почали вчора сильну атаку більшими силами, але були відбиті аліянтськими оборонцями. В аліянтському повідомленні сказано, що комуністи „фанатично" намагались зробити пролом в аліянтських лініях, але були відбиті аліянтським вогнем та з великими втратами для них. Ця атака була найсильніша за останні тижні. Аліянтське командування підозріває, що це могла бути спроба більшого комуністичного наступу на південно-корейську столицю Сеул, захоплення якої ще перед Різдвом заповідала комуністична пропаґанда. Аліянтська авіяція продовжувала бомбардування воєнних об'єктів у ворожому запіллі.

Воякам з Кореї скорочена служба на один місяць

Вашингтон. — Вояки в армії, які мають стати ветеранами Корейської війни, будуть відпущені з військової служби після двадцяти місяців, як це подала до публічного відома команда армії. Досі вимагалося від корейських вояків мінімально двадцять одного місяця військової служби. Новий розпорядок обов'язуватиме від 1 січня 1953 р. На підставі закону, вояки мали служити два роки при війську, одначе, в березні поточного року, команда армії прийшла до висновку, що тримісячна служба внутрі країни після вислуження 21 місяців у Кореї, була безцільна. Тому ветеранів Корейської війни почали відпускати домів після 21 місяців, а тепер будуть відпускати по 20 місяцях служби.

Польський архиєпископ заарештований під закидом „шпигунства"

Лондон. — В повідомленнях з Варшави подається дальші подробиці заарештування комуністами краківського архиєпископа Євгена Базяка. Виявляється, що разом з ним заарештовано ще 5 інших церковних достойників краківської дієцезії, включно з її канцлером. Арешт мав відбутися на домагання „союзу патріотичних священиків", — групи польських духовників, які підтримують комуністичний режим. Під час трусу в палаці архиєпископа Базяка комуністична поліція нібито знайшла „великі суми" в золоті та інших дорогоцінностях, в цьому теж 35,700 американських долярів. Комуністична поліція твердить, що заарештовані мали дістати ці гроші „від чужих урядів" як нагороду за „шпигунство і саботажі".

Втопилися 26 пасажирів Шампольйона

Бейрут, Ливан. — Закінчилася рятувальна акція після катастрофи французького корабля „Шампольйон", який розбився на мілині біля Бейруту. 26 пасажирів утопилися, головним чином ті, які на наказ одного із корабельних старшин, кинулися до рятування човнів, та старалися доплисти до берега. Всі інші врятувалися, і їх перевезено на берег. Останній зійшов з корабля капітан Анрі Бурде. Він дуже пригноблений, і довший час ходив вздовж берега, заки рішився зайти до готелю, в якому замкнувся. Сльози текли по його обличчі. Він 40 років плавав по океанах, і не мав нещасливих пригод. Досі не проголосили листи померлих, бо ще не ствердили урядово, які особи загинули. Американець — Лан. Гарріс врятувався в той спосіб, що щасливо доплив до берега. З ним врятувався 10-річний хлопець, син французького радника в амбасаді в Бейруті. Священики підтримували на дусі пасажирів, і тому не було паніки. Між пасажирами було кількадесять паломників до Святої Землі. Ливанські пливаки найбільше причинилися до того, що таке мале число людей загинуло. Досі не знати, що було причиною катастрофи.

ЮГОСЛАВІЯ ЗАХОПИЛА 26 ІТАЛІЙСЬКИХ КОРАБЛІВ

Београд, Югославія. — „Борба", офіціяльний орган югославської комуністичної партії, що є при владі, повідомляє, що минулої неділі югославська прибережна сторожа захопила впродовж ночі 26 італійських рибальських кораблів, які „безправно перебували на югославських водах". Усі кораблі, разом з 215 особами їхньої залоги, скеровано до югославського порту Пула. „Борба" твердить, що „це найбільша група італійських рибалок, схоплених на безправній риболовлі на югославських водах після другої світової війни." Рівночасно повідомлено, що югославський уряд відкинув сьогодні італійську пропозицію з 24-го жовтня, щоб югославсько-італійське непорозуміння в справі Трієсту передати до вирішення Міжнародному Трибуналові Справедливости в Газі. Відкидаючи цю італійську пропозицію, югославський уряд рівночасно запропонував від себе, щоб ці непорозуміння вирішити і полагодити обопільним договором між Югославією та Італією.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Недільне видання:			
На рік у ЗДА	$3.75	На рік у Канаді	$4.25
На пів року у ЗДА	$2.00	На пів року в Канаді	$2.25

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSFY CITY 3, N. J.

„ПОРА НА ПРОТЕСТИ"

Під таким заголовком помістив „Ню Лідер" з 22 грудня редакційну статтю, яка починається такими словами: „Був час, коли антисемітські виступи обурювали американців до найвищого ступня. Гітлерівські напасті проти жидів піднімали американську опінію майже впродовж цілої декади до протестаційних віч, пікетувань, бойкотів, петицій, письменницьких докорів, яким кінця не було та якими виявлювано негодування. Зате антисемітизм Сталіна, на диво, зустрічався з слабою відповіддю".

Ці вступні слова мали би бути вияснениям, чому теж остання антисемітська чистка в Празі не викликала сильнішої реакції поза тим, що написали газети, чи висловили деякі особи з церковних кіл, хоч тут мова про „2,500,000 жидів під совєтською владою", що призначені на цілковите винищення. Сталін потребує нового жертвенного козла і ним мають стати тепер жиди, читаємо в статті, яка взиває Америку і вільний світ до масових протестів в переконанні, що „сила світової опінії" таки заважить і Сталін не зможе виконати „народовбивства, зверненого проти жидів за залізною заслоною". Та акція мала б теж на меті переконати „невтральних" і „попутників", що „сталінська гуманність" це „систематична бестіялізація" та що в Москві засіло на троні знаменито зорганізоване варварство, остаточною метою якого є знищення не тільки одної цивілізації, але всіх цивілізацій".

Відгомін на статтю уже є. В тій самій залі, Мангеттен Сентер в Ню Йорку, в якій відбуваються часто масові українські маніфестації, відбулося теж масове робітниче віче, для протесту проти антисемітизму в Совєтах. На цьому вічу відчитано довші письма від президента Трумана, як теж і від ген. Айзенгавера. Цей останній заявив таке: „Комуністи, як і російські царі та німецькі нацисти, вживають жидів як жертвенних козлів, щоб ними виправдувати свої невдачі". Президент Труман підкреслив, що події в Празі були тільки наслідуванням того, що ділялось в Совєтах в 1930-тих роках.

Думаємо, що це тільки початок протисовєтської акції з боку американських жидів. Проте таки дивно, що Мангеттен Сентер, який може помістити до 5,000 людей, зібрав на це віче, як подає Ню Йорк Таймс, яких 1,500 осіб, хоч віче влаштовував Жидівський Робітничий Комітет, що має до пів мільйона членів. Виходило б, що ще й тепер є багато таких жидів в Америці, що не вірять в можливість антисемітизму в Совєтах. Але і сам Ню Йорк Таймс подає у кореспонденції з Москви, що совєтська кампанія не є антисемітська, але звернена проти „жидівських буржуазних націоналістів", себто сіоністів, що „запродались американському імперіялізмові" та хотіли б зробити з Ізраїля „американську військову базу, фортецю реакції на Близькому Сході". Геррисон Е. Сейлсбері, кореспондент Ню Йорк Таймс-у, пише ще таке: „Коли мова про жидівську релігію, то в Москві та інших містах діють синагоги. Багато жидів, між ними Ілля Еренбурґ, що вчора зістав нагороджений сталінською „мировою" нагородою, далі відіграють важливу ролю в мистецькому та культурному житті Совєтів".

Такі новини з Москви можуть хіба далі баламутити багато американських жидів у їхнім відношенні до Кремлем „організованого варварства", про яке пише „Ню Лідер". Президент Труман заявив у своєму протесті, що „чесні люди в цілому світі занепокоєні вістками про празький суд". Зрозуміло, що американські жиди повинні б перші зареаґувати на цей новий злочин Кремля.

При кінці додамо, що не було б празького процесу, ні теперішнього кремлівського нищення жидів, коли б вільний світ, включно з Америкою і американськими жидами, не був глухий свого часу на те, що ділялось в Україні з голодом та масовим винищуванням „українських буржуазних націоналістів". Тепер уже запізно на „світову опінію", на яку кладе надії „Ню Лідер", бо її Москва не боїться. Тепер треба вже чогось сильнішого й радикальнішого!

ОЧІКУВАНА ВІСТКА

В попередньому числі „Свободи" подано першу вістку про заходи і виступи місії Українського Конґресового Комітету в Европі. Згідно з цим повідомленням, члени цієї місії: голова УКК проф. Лев Добрянський, діючий заступник голови УКК Дмитро Галичин, екзекутивний директор Політичної Ради УКК адв. Степан Ярема та член тої Ради й редактор „Українського Бюлетеню" Володимир Душник, відбули, в хронологічному порядку, такі наради і мали такі виступи:

Дня 18-го грудня: конференція з представниками американської, англійської і німецької преси та радієвих аґенцій, під час якої, при співучасті місцевих українських редакторів, з'ясовано причини і цілі приїзду цієї місії до Европи;

Дня 19 і 20-го грудня: наради з уповноваженими представниками всіх українських політичних угрупувань, в приявності представників преси і гостей, з метою „обміну думок та з'ясування позицій українського політичного світу щодо заходів Американського Комітету для Визволення Народів Росії відносно спільного антикомуністичного фронту";

Дня 21-го грудня: нарада з уповноваженими представниками всіх українських політичних середовищ для завершення української внутрішньо-політичної консолідації.

В повідомленні теж сказано, що делеґація, негайно після свого приїзду, відвідала всі центральні українські установи в Німеччині та редакції українських газет і обмінялася з ними думками в актуальних справах.

Результати цих нарад і виступів були такі:

На нарадах в справі акції Американського Комітету одноодушно устійнено передумови переговорів з Американським Комітетом та створено окрему Тимчасову Ділову Комісію, яка має за завдання спрецизувати ці передумови та бути зв'язковим між українськими европейською і американською репрезентаціями;

На нарадах в справі внутрішньо-української консолідації однозгідно стверджено необхідність її завершення та доручено президії консолідаційних нарад з 25-го червня ц. р., щоб вона поробила відповідні заходи для здійснення такої консолідації.

Це телеграфічно передані вістки про перебування, акцію та результати місії УК-Комітету в Европі впродовж одного тижня. Для ширших і основніших коментарів на ці теми потрібно ще дальших подробиць з тих нарад і виступів, як теж і з обставин та загальних настроїв, серед яких вони відбулись. Але вже й ця перша телеграфічна вістка є заспокоююча і у відповідній мірі підтверджує ті інструкції УККомітету та побажання американсько-українського загалу, які супроводжали місію УКК до Европи та які цілком виразно і недвозначно були з'ясовані на сторінках цього щоденника.

Усі ми свідомі, що ця головна причина виїзду місії УКК до Европи, а саме справа української співпраці з організованим Американським Комітетом спільним антибольшевицьким фронтом, не тільки дуже важлива, але й дуже драстична, головно для українців. Тут бо входять в гру принципові справи, від яких українцям в жадному разі не можна відступати. Це справа вирішення вже українського державного самовизначення та повного рівноправства українського, російського та всіх інших народів теперішнього Совєтського Союзу. Тому нічого дивного, що місія УКК до Европи сильно схвилювала українську публічну опінію по цей і по той бік океану та викликала багато коментарів, в цьому й багато безпідставних. Це хвилювання збільшували й повідомлення в американській пресі, які в цьому випадку віддзеркалювали часом не тільки фактичний стан, але й тенденції певних американських кіл.

Ми передбачували такі можливості й тому ще в останній хвилині перед від'їздом делеґації УКК до Европи, вже на аеродромі, дістали ще авторитетне запевнення від діючого голови УКК п. Галичина, що делеґація стисло придержуватиметься тих інструкцій, які вона одержала від УККомітету, а проф. Добрянський зі свого боку додав, що ані він, ані ніхто з інших членів делеґації не можуть відповідати за всі подробиці в повідомленнях американської преси.

Можна сподіватись, що ця перша вістка про акцію місії УКК в Европі заспокоїть публічну опінію нашого громадянства у цій справі. Не зважаючи на всі припадкові вістки і поголоски, наш загал має тепер нагоду виявити свою політичну зрілість теж своїм довір'ям до обраного ним же свого проводу, не утруднюючи йому і без того трудного завдання своїм досі ще зайвим хвилюванням. Навпаки, всі ми повинні тій місії допомогти нашою однодушною і одностайною підтримкою, бо ця місія не поїхала до Европи на те, щоб вести будь-яку свою власну політику, тільки щоб виконати волю і доручення нашого загалу та його репрезентації — УККомітету.

Вістка про заходи в справі дальшої внутрішньо-української консолідації в Европі та нові надії на її завершення цілком певно матиме тільки одушевлену апробату не тільки українців в Америці, але й в цілому світі й зокрема на скованій окупантом Рідній Землі.

Улас Самчук

ДОВКРУГИ — НІ

Віримо, що багатьом набридло слухати один і той самий мотив: у нас не люблять книги. Так само, як багатьом набридло той самий мотив вічно співати. Але посудіть самі: досвід показує, що тільки три до п'яти відсотків нашого освіченого громадянства на еміґрації має нормальні стосунки з книгою. І також досвід показує, що чим те громадянство заможніше, тим воно менше хоче мати діло з книгою взагалі. Чи можемо з таким станом речей погодитися?

Відповідь на питання чому так є — одна й та сама: нема часу читати. Відповідь, розуміється, гідна богів і з нею годі не рахуватися. Що ж... Людям так занятим, так запрацьованим... А зрештою, навіщо та книга взагалі? Маємо кіно, спорт, газети, бари. Врешті мудрого приятеля... І в решті-решт воно таки найкраще жити своїм, непозиченим з книги, власним хлопським розумом, зберігаючи славетну традицію дідів і прадідів, що чейже не читали книг, а, диви, жили і хліб жували, і нас в люди вивели. Ні, книги нам не треба! Ніяк не треба! НІ!

І на підставі цієї ж філософії, цієї традиції, цього ж „хлопського розуму" утворилося у нас і відповідне ставлення до тих, що книгу пишуть. Що це таке в очах пересічного освіченого українського громадянства, український письменник? Український письменник, в очах такого громадянства, ніщо інше, як такий дивак, що замість занятися потрібним, корисним ділом — шити чоботи, рвати зуби, торгувати і т. д., і т. д. — „сидить і пише". Вірші, байки, казки, романи, повісті — словом, фіґлі-міґлі, словом „поет", словом, зайва „непрактична" істота. На сто запитів „де ви працюєте", лише двоє-троє люда зрозуміє вас, коли дасьте відповідь: я сиджу дома і працюю над книгою. Ні, ні! Нам такі люди не потрібні!

Відповідно до цього наставлення загалу, утворилося у нашої освіченої людини й поняття про гонорування праці письменника. На цьому ґрунті, між письменниками і видавництвами, часто постають до сліз зворушливі дискусії. Можете бути письменником — „передовим", „заслуженим", навіть „славним". Можете написати книгу, затратити на неї роки праці і, хто зна, можливо навіть дуже потрібну книгу. І може інколи знайдеться хтось, що ту книгу видасть, але завжди лише під однією умовою: що ви не будете жадати за вашу працю нагороди. Або зажадаєте її лише у вигляді „слави", умовно, символічно. Але коли зажадаєте її, бодай одну десяту вартости, в долярах, доказуючи вперто і просто, що ви над цим фактично працювали, що затратили стільки то часу, — дарма. Можете доказувати. Вас ніхто не просив затрачувати той час. Ні. Не можемо. На друкарню є, на папір є, на переплетню є, на книгарню, часом 50%, є. Нема лише на... автора. Що варті ті ваші роки праці? Він же лише письменник. Часто на вас ще й розгніваються... Що за нахабство, мовляв. Він хоче від нас грошей. Не досить що його друкуємо. Або роблять дописку: „щоб вам допомогти, можемо платити вам $1,50 за колонку". Ні, не подумайте, що це ви їм допомагаєте, то вони вам допомагають. Таке ж, здебільша, переконання має і наш громадянин, що купує „вашу" книгу. Він „вам" також лише „допомагає". Так і проситься на язик дотеп про попа і селянина. Селянин зажадав від попа на тиждень коней, бо він читав цілий рік його газету...

І до цього ще одно, цілком у нас закономірне і цілком допасоване явище: редакції, що рішились платити „гонорарі", мають наперед визначену норму. Стільки то за статтю, стільки то за колонку, стільки то за сторінку. Автори, звичайно, діляться на справжніх, аматорів і графоманів. У нас цей поділ, дуже часто, не має признання. Друкують усіх за шором і всіх однаково гонорують. І, як співзвучний до цього акомпаньямент — багато наших газет, часто навіть передових, оголошуючи книжки різних авторів, не зазначують їх прізвищ, а лише назву книжки. Навіщо? Чи ж не все одно хто її написав і як написав?

І не можна навіть про це говорити, бо відразу гніву не оберешся. Гнів, гнів і гнів. Після такого про „вашу" книгу вже не ждіть якоїсь замітки... Пропало. Можете вмирати!

І не можна знов сказати, що в цьому, досить своєрідному, порядкові речей, є щось в непорядку, нелогічне, ненормальне. Ні. В даному випадку все тут суворо упорядковане. „Нема часу читати" бере свій родовід з „батько мій не вчився, а їв хліб", а „нема грошей на авторів" в свою чергу, має за батьків „нема часу читати". Наслідки чистого „хлопського розуму" і не бачимо в тому ніякої ненормальности. Письменство, таланти, думка, стиль, філософія, проблеми? О, Матінко Божа — такі великі й незбагнуті речі! Навіщо все це? От дім, от авто, от ще хіба церква. Це зрозуміле. А книга?

Чи слід тут ще раз доказувати, що всі культурні народи плекають у себе письменство з найбільшою увагою. Більшою, ніж яку-будь іншу галузь культури? І знають чому. Слід і дуже слід, але тут, в газетній статті, ледве чи докажеш такі азбучні справи тим, що кілька років вчили по гімназіях історію своєї літератури і залишилися все таки неграмотними.

Кажемо — нема грошей. Ні, у нас гроші є. У нас нема наставлення. Дуже залюбки відкладаємо ці справи аж „коли будемо мати свою державу", або коли „настануть кращі часи". От коли б на таку філософію перейшли і наші письменники, тоді б наші філософи за ці останні кілька десятків, а то й сотні років, починаючи від Полтавської прогри, напевно вже були б „державним народом". Коли б так думав був Котляревський, Шевченко і коли б так думали ті, що тепер шурують помости різних „шап", а все таки „пишуть". Тобто марнують час. От було б цікаво. Правда. Тепер у нас же партії, політика, уряди. Навіть. Але все таки було б дуже цікаво, наколи б так перестали наші письменники з завтрішнього дня писати? Не дай Бог, щоб таке сталося, але наш „хлопський розум" робить все, щоб одного разу і таке сталося.

М. Стратієнко

Думки про перебудову жіночих організацій

На сторінках української преси часто зустрічаємо відгуки про працю жіночих організацій. Останнім часом спостерігаємо нарікання на занепад цієї праці і заклики до її пожвавлення. В розмовах з головами управ можна почути скарги на те, що всю працю доводиться тягнути на своїх плечах одній або двом особам з управи, решта членів відмовляються, виставляючи різні причини. І справді, причин тут багато і вони дуже поважні: брак часу, перевтома, перевантаженість плянів праці відповідно до кількости членів, безвідповідальне ставлення до своїх обов'язків і багато іншого.

Спробуємо коротенько розглянути цю справу.

На терені З'єдинених Держав Америки ми маємо тепер чотири громадсько-політичні жіночі організації, а саме: Союз Українок Америки (СУА), Об'єднання Українських Жінок Америки (ОУЖА), Матірній Союз Українок (МСУ) і Золотий Хрест. Зробімо невеличку аналізу праці цих організацій та їхньої структури.

Своєю працею згадані жіночі організації в загальних рисах мало чим відрізняються одна від одної. В основному можна визначити такі моменти: влаштування імпрез, деякі види харитативної роботи, пропаґанда українського мистецтва в містах з більшим скупченням української еміґрації і подекуди влаштування шкіл української грамоти і дитячих садків. Найбільше відзначається своєю діяльністю централя СУА. Вона уже протягом дев'яти років видає журнал „Наше Життя", при ній засновано комітет „Мати і Дитина", що, крім допомогової акції, розгортає виховну роботу. До того цього року СУА став членом Національної Ради Жінок Америки.

Повстає питання: для чого потрібні аж чотири організації з окремими навіть централями? Справа в тому, що деякі з них утворилися, як прибудова до якоїсь з українських політичних партій. І що ж маємо ми в результаті такої структури? Коли приглянемось уважніше то побачимо: той самий антагонізм у стосунках між собою, що існує поміж політичними партіями, нездорова конкуренція, а найголовніше — розпорошення сил.

Чи дала щонебудь така структура жіночих організацій для формування політичного світогляду її членів? Як бачимо, праця жіночих організацій має тільки частково політичний характер, в основному функції її полягають у виконанні громадських завдань. Ніякої політичної роботи серед жіноцтва жіночі організації не провадять. Очевидно, утворюючи такі прибудови, їхні організатори не ставили перед собою такої мети, бо при наявності певних політичних партій чи угруповань немає потреби утворювати їх серед жіноцтва. Свій політичний світогляд жінка повинна формувати нарівні з чоловіком, читаючи відповідну літературу, беручи участь у політичній роботі і виявляючи в такий спосіб свою підготованість до неї. Сама тільки праця в жіночих організаціях, навіть коли вони є прибудовою до політичної партії, ніколи не підготує навіть найбільш активну жінку до політичної діяльности. Пані Павликовська у своїй статті „Роля українського жіноцтва" („Свобода" ч. 215), порушуючи питання участи жінки в політичному житті української еміґрації, зазначає, що в головних політичних тілах української еміґрації, як Українська Національна Рада, не знайшлося місця для жінок. Вона робить закид українським чинникам в тому, що вони недоцінюють участи жінки в політичному житті і не втягають її в нього. З цим, звичайно треба погодитись, бо певна упередженість щодо придатности жінки до праці в галузі політики чи науки ще досі існує, як пережиток минулих століть.

І так, праця жіночих організацій повинна бути відокремлена від праці політичних партій, але це не значить, що вона не повинна виконувати політичних завдань, потрібних і корисних для українського загалу, і це не значить також, що жінки, члени жіночої організації, не можуть бути членами вибраної ними партії.

Але вернімось ще до аналізи праці жіночих організацій. Сам факт існування на терені ЗДА чотирьох жіночих організацій, навіть абстрагуючи їх від їхньої партійної плятформи, є явищем нездоровим і шкідливим. Ми наче навмисне розбиваємо свої сили, щоби зменшити ефективність нашої праці. З'єднавшись в одне тіло, ми посилили б нашу організацію як кількісно, так і якісно. Тепер, наприклад, ми часто зустрічаємось з таким прикрим явищем, коли в якомунебудь місті з невеличким скупченням українських еміґрантів утворилося 2—3 жіночі організації з таким іноді смішним кількісним складом як 5—6 осіб. Якої ж праці можна сподіватись від такої організації? Хіба тільки господарської допомоги під час партійної імпрези. З'єднана жіноча організація має змогу охопити ширші маси українського жіноцтва, особливо за рахунок тих, хто стоїть осторонь всякої партійної роботи.

Не краще в наших організаціях стоїть справа із зв'язком між централями та їхніми осередками. В багатьох випадках осередки працюють без вказівок і допомоги централей, бо на це не вистачає людей, коштів і часу. Осередки покладаються на свою власну ініціятиву і на свої сили, а де їх мало, там праця занепадає. При з'єднаних силах легше було-б налагодити живий зв'язок та допомогу осередкам.

Те саме можна б сказати про координацію часу та найактуальніших моментів праці в зв'язку з тим, що наше жіноцтво в умовах еміґраційного життя навантажене працею щодо поліпшення свого матеріяльного стану.

Одним з найактуальніших завдань жіночих організацій на сьогоднішній день є збереження української родини і молодого покоління. Це така важлива і складна праця, яку можна виконати тільки спільними силами.

Всіх моментів, які промовляють за з'єднання і перебудову існуючих жіночих організацій, годі тут сьогодні перечислити, але найвищий час для цього уже наспів, і той, кому дорога українська родина і українська справа взагалі, напевно цього заперечувати не буде.

Ініціяторками злиття й перебудови жіночих організацій, в яку форму вони б не вилились, мусіли б бути голови всіх централей, бо таку справу можна починати тільки згори.

Подаючи на розгляд українському суспільству оці, щоправда, уже не нові думки, треба зазначити, що здійснити їх дуже нелегко і на сприйняття цієї концепції треба немало часу. А що робити тим-

(Закінчення на стор. 3)

Микола Кокольський

НА СТОРОЖІ МОЛОДОЇ ДУШІ

Організаія, яка у своїй скромності мало говорить про себе, та про свою громадську роботу, це „Учительска Громада", — товариство українських учителів. Може й тому не багато громадян знає про ту організацію, та про її велику, суспільну працю, яку вона виконала на протязі чотирьох літ свойого існування в новому світі. А прецінь то праця незвичайної ваги. Учительська Громада веде рідну школу, виховує українську дитину для української спільноти.

Українські діти, що прибули зі скитальщини на нову землю, знайшлися у нових обставинах. На скитальщині вони ходили до своєї школи, там училися в рідній мові, там виховувало їх рідне слово, рідна пісня, рідна традиція. Довкруги дитини була частинка України. По переїзді через океан, дитина зупиняється нараз серед іншого окруження. Поза домом вона не чує рідного слова.

З дня на день бліднє образ рідної землі в її споминах і дитина розгублюється. Вона починає забувати рідну мову, починає відчужуватися від батьків, та шукати нового змісту. Заходить небезпека, що через декілька літ наше молоде покоління загубиться безповоротно.

Та на нову землю приїхав також готовий до жертвенної праці, український учитель, що відновив Учительську Громаду, яка мала б взяти в свої руки виховну справу. В рядах цього товариства знайшлися учителі без уваги на це, якою працею вони добувають сьогодні свій хліб. Учительска Громада має в стоїх рядах чотириста членів, згуртованих у відділах по більших скупченнях нашої спільноти. Працю відділів координує централя товариства з осідком у місті Ню Йорку. Для ведення шкільних справ, виділено окремий шкільний реферат, який опрацьовує навчальні програми, підготовляє підручники та рецензує їх.

Маючи опертя в лавах зорганізованого учительства, Учительська Громада організує рідне шкільництво. По більших містах творить вона цілий ряд курсів, а передовсім курси українознавства.

Не була це легка справа. Найшлося чимало перешкод, які треба було перебороти. Адже Учителька Громада розпочинала свою працю без гроша. Треба було винайти відповідні приміщення, треба було підшукати учителів, які могли б жертвувати свої вільні хвилі для праці в школі, треба було опрацювати навчальні пляни, пристосовані до нових відносин і врешті треба було перебороти байдужість батьків до справи виховання їх дітей.

Є серед нас чимало таких громадян, які не розуміють завдань сьогоднішньої школи. Їм здається, що школа має дати дитині певну суму знання і тим чином підготовити її до практичного життя. Школа це не тільки навчальна, але виховна інституція. Своїм навчальним процесом вона загострює змисли дитини, вправляє її в логіці думання, промовляє до емоціональної сторінки її душі і так формує її світогляд.

Не інакше і наші курси українознавства. Їх завдання не обмежується до вивчення читати й писати по-українськи. Це ледве початкова праця. За нею йде широка і глибока виховна програма, що ставляє собі як ціль — виховання дитини для нації. А виховний засіб це українська література, історія, географія, культура, як рівно ж виступи шкіл з нагоди шкільних та загально-національних обходів, як листопадові роковини, Шевченківське свято і т. д. Скрізь тут є чимало високовартісних, виховних моментів, які зворушують глибоко юну душу, та плекають в ній пошану й любов до своєї нації. І це є властиве завдання вих курсів, які веде Учительська Громада.

Навчання на курсах проводиться за певною програмою. Години навчання є точно усталені, так, що сьогодні вже можемо говорити не про тимчасові курси, а про зовсім правильну школу українознавчих дисциплін. Сьогодні, в п'ятому році праці Учительської Громади, виховується в її школах понад тисячка дітвори. Очевидно, що та кількість дітей все ще не є велика, коли взяти під увагу наші широкі маси. За причинами цього явища не треба надто довго шукати. Серед нашого громадянства переважає тип словесного українця, себто такого, що любить багато говорити та й словами розпинатися за Україну. Очевидно, що ці словесні патріоти дітей своїх до рідної школи не пішлють. Адже за науку треба платити. А тут і „гавз" і „кара" і баль і інші видатки. Зате менша громада, не любить багато говорити, але завжди і всюди засвідчує чином своє українство. Вона не жалує гроша також і на виховання своєї дитини в тих ідеалах, якими вона сама живе. І завдяки тим громадянам може існувати та розвиватися рідна школа.

Праця Учительської Громади не кінчиться на веденні українознавчих курсів. Поза тією основною ділянкою праці, вона веде ще ряд спеціяльних курсів. Є в нас молодь, яка не могла закінчити середньої школи в Европі, по причині переїзду на нову землю. Для тієї молоді ведуться т. зв. матуральні курси, які підготовляють її на протязі одного-двох літ до іспиту зрілости. Абітурієнтів, які покінчили ці курси, прийняли високі американські школи на академічні студії. Досі вийшло в світ сорок таких студентів. Існує ще категорія студентів-заочників. Це молодь так само без закінченої середньої освіти. Закинена далеко від міських осередків вона дістає від учителів фахові вказівки, та заочно підготовляється до іспитів і складає їх перед делеґатами Учительської Громади. Кілька літ ця організація вела курси англійської мови для нових іміґрантів. Врешті в останньому часі вона зорганізувала вищі курси українознавства для студентів середніх і вищих шкіл.

Друга ділянка праці Учительської Громади — це видавництво шкільних підручників. Її старанням вийшло дотепер дві книжки, а це „Слово Рідне", книга українознавства, опрацьована д-ром К. Кисілевським, та „Українська мова" Б. Романенчука (видана у Филаделфії). Поза цими книжками підготовляються до друку дальші підручники. Крім започаткованого власного видавництва учительська Громада вложила чимало праці в рецензії підручників, як „Мово Рідна" І. Корицького, Граматика укр. мови О. Панейка, Укр. Граматика Я. Рудницького і Ю. Луцького (а англ. мові) і т. д.

Чимало даних про працю Уч. Громади можна знайти в друкованих звітах, які вона видає на закінчення шкільного року. З них можна пізнати, що ця праця росте з року на рік, та набирає щораз більшого розмаху. Тільки наше громадянство так мало інтересується тією працею, так мало цікавиться виховними справами, так мало ваги прикладає до них.. Та ми знаємо, що жадна праця не зникає безслідно. І ми глибоко переконані, що так само не підуть намарно зусилля нашого ідейного учительства. Прийде теж час, коли суспільність таки зрозуміє і належно оцінить цю працю.

Андрій Яковлів

СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТІ ВЕЛИКОГО УКРАЇНСЬКОГО АРХІПАСТИРЯ

Був я на святочній Академії для звеличання славної пам'яти Великого Митрополита, Кир Андрея Шептицького, так зразково уряджений Академічним Об'єднанням „Основа". З особливою увагою вислухав реферат знавця української церковної історії, професора Чубатого, в якому він так яскраво виклав ідеї святої пам'яти Великого Митрополита, між іншим і про об'єднання існуючих тепер двох українських Церков в єдину Українську Церкву Східнього Обряду на чолі з Київським Патріярхом під благословенням Вселенського Патріярха Римського.

На початку цього року, цілком випадково, довелося мені працювати над перекладом з французької на українську мову „Генерального Типікону Чину Студитів", що був складений братом Митрополита, Ігуменом Климентієм, під редакцією Митрополита, р. 1936. Численні артикули цього Типікону свідчать, що святової пам'яти Владика особливу вагу надавав старовинному Східньому Обрядові, що мав би, на його думку, значно улегчити Об'єднання наших Церков. В багатьох артикулах вміщено пояснення чистоти й краси Східнього Обряду та накази дотримувати непорушно усі його частини в церковних Богослужбах. Поза цими, так близькими серцю Великого Митрополита ідеями, Його дух підносився до найвищих християнських істин, які Він висловлював з незрівняною силою слова та авторитетом, прямо апостольським. На зразок наведу тут з власноручно написаного ним р. 1920 „Вступу до Генерального Типікону Студистів" ідеї Великого Митрополита про любов до своєї Нації, про „націоналізм" та „патріотизм":

„Св. Теодор Студит називає монаха „Громадянином Всесвіту" й цим зазначає також універсалізм **католицький**, чи всесвітній, що має бути ознакою досконалого християнина, перш за все-монаха. Кожна людина й кожний християнин повинен любити свою Націю й служити їй, навіть офіруючи своє життя. Але любити свою Націю не значить одмовляти християнської милости тим, хто є чужої національности, або ненавидіти їх. „Націоналізм" в сенсі виключного, вузького „патріотизму", що містить любов тільки до „своїх" та байдужість і ворожість до решти людства, **не є християнський, отже ми не хочемо його визнавати.** Як правдиві учні Нашого Господа, Ісуса Христа, ми волієм любити Бога в нашому ближньому і вважати за нашого ближнього навіть того, хто є одвічним нашим політичним чи національним **супротивником.** Наш національний патріотизм не звужує наше серце, але **послушний** величним принципам християнства, він дозволяє йому поширитись аж до християнізму **універсального,** і навіть його підперти".

„За прикладом місіонерів ми також будемо готові, як що така буде воля Божа, покинути нашу країну й нашу Націю, щоб служити справі Нашого Господа, Ісуса Христа, серед чужої нації, там, де „жнивам бракує женців". Виконуючи це, ми знаємо, що, стаючи „увесь для всіх", ми найкращим способом служимо також нашій Батьківщині, бо притягаємо до неї Боже благословення".

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Филаделфія, Па.

Д-р Шлемкевич про мораль.

В неділю, 14 грудня ц. р., Микола Шлемкевич виголосив свою другу доповідь із циклю „Загублена українська людина" під назвою „Моральна криза".

У своїй доповіді д-р Шлемкевич **шукав джерела** моралі у глибині людської душі. Якби не пояснювати собі причину зродження моралі, чи із егоїзму, щоб заховати себе від лихого, яке зробили б ми другому, чи альтруїзму, чи із страху перед **надприродним** все ж основою моралі остається, як заповідь: люби ближнього свого. Навіть важче любити безпосереднього ближнього, як далекого і для цієї любови треба віддати дещо із свойого. Ця заповідь любови ближнього мала успіх, коли у ближньому цінено людину, індивідуальність. Коли ж, одначе, вже від Шопенгауера, і Ніцше перемогла засада, за якою згубилась людина, теж і мораль почала падати. Засада могла знищити людину задля самої засади. Доказом цього наше сторіччя.

Д-р Шлемкевич шукав цього упадку моралі глибше, бо він кожну ділянку життя оцінює самостійно і не лише книжкові ідеї вважає вирішальними в житті. Він доводив, що захитано порядок побудови суспільства. Образово подав він, що суспільство складається із так званої „порядної людини" — людини пересічної, що живе згідно з уложеним порядком. Це головна підстава частини суспільства. Це еґоїстична людина, яка творить лише найвищу організовану сполуку: родину. Другий щабель — це „ідейна людина", що лучить малі організовані сполуки у вищі форми, теж у державу. Лише природне співвідношення цих двох родів дає творче **суспільство.** Двадцяте сторіччя принесло нам, **українцям,** зріст цієї „ідейної людини" і це захитало рівновагу. Еміґраційне суспільсдво виказало в дев'ятдесяти процентах перевагу „ідейної людини" і тому це еміґраційне суспільство ненормальне. Здорове суспільство — це піраміда, якої підставою „порядна людина" і якої сполучником „ідейна людина".

І знову ж — як у попередній лекції про світогляд — д-р Шлемкевич відкликався до духових вартостей у людині. В людині приспаний янгол і злочинець. Треба, щоб людина сама знаходила і свій ясний світогляд і свою високу мораль у глибинах духа. Бо в цих глибинах людського духа зроджуються ідеї і нове життя.

Друга лекція д-ра Шлемкевича у Филаделфії викликала ще більше зацікавлення у слухачів. Заля не могла примістити всіх зацікавлених доповіддю. Широка змістом і багата красномовним стилем із численними поетичними вставками доповідь напевно викличе різні думки, які д-р Шлемкевич просить йому переслати поштою для відповідей. Відповіді на листи з попередньої лекції давав прелеґент на початку доповіді.

Доповіді д-ра Шлемкевича влаштовує у Филаделфії Читальня ЗУАДКомітету. Проводив вечором д-р Володимир Галан.

Наступна доповідь д-ра Шлемкевича з циклю „Загублена українська людина" на тему „Заблукана творчість" відбудеться у Филаделфії після Свят. Її реченець буде поданий до загального відома.

Т.

Дітройт, Міш.

Збори „Буковини".

Дня 16 листопада ц. р. відбулися в Дітрайті Загальні **Збори** Українського Товариства „Буковина", яке існує там від травня 1951 р. До переведення зборів була обрана Президія: д-р А. Вусик, голова, інж. В. Маріш, заст. голови і адв. І. Смерека, секретар. По одобренню звітів попередньої управи, дотеперішнього голову Т-ва адв. І. Панчука іменовано почесним головою товариства. До нової управи обрано пп. Е. Драгінда, голова, адв. І. Смерека і М. Мойсюк, заступники гол., а п. Мойсюк і культ-осв. референт, д-р А. Вусик, секретар, І. Ґулька скарбник, Ю. Мироник, господ. реф. о. Т. Мельничук і Г. Візнюк запасні члени управи; А. Наконечний, В. Маріяш і В. Кіцул обрані в Контрольну Комісію. Принято новий статут т-ва.

Організація має аполітичний характер.

Завданням організації є зберігати культурні надбання української Буковини від найдавніших часів аж до тепер, збирати потрібні матеріяли і пускати в світ документальні видання про Буковину та доказати, що Буковина була, є і буде нероздільною частиною України. Всю працю веде організація в рямцях єдиного українського фронту.

Е. В.

Шікаґо, Ілл.

Шікаґо веде перед.

Перед нами — великий літографований зошит з американським та українським прапорами на окладинці.

Це — знову виступає Шікаґо, а, власне, Комітет Збірки Національного Фонду при Лізі Американців Українського Походження.

Бюлетень ставить собі скромне, але разом з тим — дуже поважне завдання: інформувати мешканців Шікаґа про перебіг збірки Національного Датку **за 1952 рік.**

Річ в тім, що Шікаґо в справі Народного Фонду зразу стало на практичний ґрунт: діячі Шікаґо належно оцінили значення Народного Фонду і організували збірку Нац. Датку по домах.

Це дало, можна сказати, виїмковий успіх в порівнанню з іншими містами. Шікаґо зібрало 17 тисяч долярів, себто майже восьму частину цілої збірки Фонду в 1951 р. (130 тисяч долярів).

І в цьому році Шікаґо знову організувало збірку, яка до цього часу уже дала 5,000 дол.

В минулому році на чолі Комітету Збірки стояв п. Тарас Шпікула, а в нинішньому адв. Роман Смук. А цілу справу очолював в минулому і нині Голова Ліґи — п. Іван Дужанський.

Поза ними, низка поважних місцевих громадських діячів, що як в минулому році, так і нині не шкодують своєї праці й часу на велику справу. Між ними — інж. Ілля Семянчук, Филип Васильовський, Антін Заліський, Микола Серчишак, Дмитро Німилович, мґр. Володимир Нечай, Петро Гнатів, Данило Забіяка, Микола Нікольс-Ткачук, Дмитро Багрій, Дмитро Максимюк, Микола Пасіка та багато інших.

Як видно з Бюлетню, в минулому році взяло участь в збірці аж 54 особи, в тому 5 жінок.

Очевидно, це було доцільно, бо збірщики могли більшменш охопити ціле місто.

Справа йшла дружно: одні ходили по домах, другі їздили по дальших околицях. П. Забіяк увесь час їздив своїм автом і жертвував свою бензину.

В Бюлетеню зазначається: „подаємо це до відома нашого громадянства не тому, що ці люди жадні похвал, а тому, щоби на прикладах показати, що зорганізованою громадою можна зробити багато".

Так, справді дуже багато!

Бо ж в Америці маємо 100,000 свідомих українців, які, в більшости, Даток таки б заплатили, коли б до них за Датком прийти.

Отже трохи зорганізованости, праці й охоти по наших містах, містечках та поселеннях!

А напевне з висліду будемо дуже задоволені!...

М. С.

Думки про перебудову жіночих організацій

(Закінчення зі стор. 2-ої)

часом? Невже спокійно дивитися на те, як наші діти не тільки в школі, а навіть вдома вже не говорять між собою українською мовою, а як і говорять, то жахливо її калічать, починаючи її не розуміти, соромляться її. Дійшовши до 8—10 років вони не вміють по-українськи читати, не бачать української книжки, не знають українських пісень, не знають нічого про Україну. Такі явища спостерігаються серед нас часто, особливо там, де обоє батьків працюють, а після праці клопочуться біля свого будинка чи авта, а для дітей уже не залишається часу. Відповідні українські чинники і насамперед жіночі організації мусять негайно прийти на допомогу таким родинам, бо через рік уже буде тяжче, а може й пізно.

В цьому відношенні ми, здається, випередимо стару еміграцію, на яку ми так нападали, приїхавши до Америки. Нам усміхнулось тут краще економічне становище і ми занадто захопилися поліпшенням свого добробуту, забуваючи дуже скоро про нашу місію як політичної еміґрації.

Якщо злиття українських жіночих організацій провести в життя не пощастило б, то співпраця між ними є справою цілком можливою і здійснимою. За допомогою комітету, створеного з представниць кожної організації, можна на місцях зробити чимало корисної роботи, намітивши найактуальніші, найневідкладніші завдання. Така співпраця примусила б напевно об'єднатись й інші громадсько-політичні чинники, і в нас не було б таких ганебних випадків, коли навіть свято соборности окремо зідзначають незгідливі між собою політичні групи.

Останнім часом уже спостерігаються випадки співпраці поміж жіночими організаціями (імпреза в Ню Йорку, участь українок у Міжнародній Жіночій Виставці), але вони мають випадковий і тимчасовий характер, а нам треба організувати постійну співпрацю, з чітко наміченим пляном роботи.

Хочеться вірити, що зміна в цій справі настане незабаром, бо її потребу висувають самі обставини, і ніяка конкуренція, ніякі групові амбіції не повинні стояти цьому на перешкоді.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові!

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

БІЛЬШЕ УВАГИ ПОБУТОВІ ТРУДЯЩИХ

Часопис „Радянська Україна" дає огляд листів про те, як „радянські люди" дякують совєтській владі за „невтомне піклування партії" про життя трудящих. Але між тими листами більше таких, в яких читачі нарікають на те, „піклування" не надто велике. Ось кілька уривків із тих листів.

„Ми живемо в будинку ч. 24 в селищі Сирець під Києвом, пише тов. Клименко, — Житлово - комунальний відділ будівельнгоо тресту, якому належить цей будинок, не дбає про елементарні побутові вигоди пожильців. У чоловічому гуртожитку вікна **непоремонтовані,** електроосвітлення несправне, радія немає. Завідуючий житлово-комунальним відділом тов. Хазанов на слушні претенсії пожильців не реагує". Не краща справа з електрикою і в місті Прилуки, яке „позбавлене змоги користуватися електроосвітленням", бо „тут ніяк не налагодять роботу електростанції, яку ремонтують уже кілька місяців".

У Царичанці на Дніпропетровщині тов. Мойсеєнко „погано обслуговує клієнтів у перукарні". Немає перукарні „в селі Моринцях, Вільшанського району, **на Київщині,** хоч це село налічує більше 1,000 дворів". Колгоспники с. Лисняки, Яготинського району на Полтавщині, пишуть таке:

„Давно вже ми не бачили кінофільмів. У приміщенні, де можна демонструвати кінокартини, один час тримали колгоспних кролів, а тепер зберігають кокорудзу". Газета пише від себе, що „місцеві партійні і радянські органи рішуче повинні посилити увагу до справ побутового і **культурного** обслугування населення", але про це там пишуть вже десятки років, і чомусь немає наслідків від тих поучень.

ДИСПАНСЕР БЕЗ ПРИМІЩЕННЯ

„Радянська Україна" (21 лист. 1952) друкує такого листа з міста Дубна на Волині.

„В січні ц. р. виконком Дубнівської районової Ради депутатів трудящих виділив спеціяльне приміщення для утвореного в місті онкологічного диспансеру. Строк звільнення згаданого приміщення від приватних мешканців був визначений до 15 березня. Та ось уже минув жовтень, а приміщення й досі не звільнено. Тимчасом рентґеннатура стоїть в коридорі поліклініки, а лікарі не можуть як слід розгорнути свою роботу, бо диспансер і досі тулиться в одній кімнаті". За той час можна б було вибудувати нове приміщення для того нещасливого диспансера, а так, здається, таки викинуть приватних людей, для яких також немає мешкань у цій країні, де піклуються тільки про те, щоб збротитися для поширення комунізму по всьому світу.

СЛІДАМИ НЕОПУБЛІКОВАНИХ ЛИСТІВ

Та редакція не всі листи друкує. Вона має ще й рубрику, яка [illegible] в заголовку. Ось один [illegible] акий лист.

„Редакція одержала листа про незадовільну роботу директора чистогалівської школи, Ново-Шепелицького району на Київщині, М. Стеценка. При перевірці наведені в листі факти підтвердились. М. Стеценка з роботи директора школи знято. „Цікаве тут те, що там стільки доносів, а все ж таки так багато всяких ухилів і недостач на всіляких ділянках праці...

НОВІ ВИДАННЯ

НОВА ПРАЦЯ ПРО УКРАЇНСЬКИЙ НАГОЛОС

(Митрополит Іларіон. Український літературний наголос. Мовознавча монографія. Вінніпеґ, 1952, стор. 304).

В українській народній мові немає надто великих нарічевих та говіркових різниць у порівнянні з іншими мовами — німецькою, французькою чи англійською. Та при всяких нагодах дасться завважити, що в нашій вимові наголошують різно ті самі слова, хоч літературна вимова має майже всюди один і той сам наголос. Українці із західних земель часто наголошують Тараса, часом, (на останньому складі), а правильний наголос повинен бути на другому складі від кінця. Це саме відноситься і до такого популярного у нас слова як „свобода" (з наголосом на середньому складі, а не на останньому).

Митрополит Іларіон видав велику працю про український літературний наголос. Автор у „Вступі" (стор. 8-56) говорить загально про український наголос, а пізніше дає огляд усіх частин мови та виясняє, як треба по літературному їх наголошувати. В „Доповненні" виясняє автор справу логічного наголосу, наголосу іншомовних слів у нашій мові та наголос географічних назв. На сторінках від 273-299 вміщений „словник літературних наголосів", а на стор. 265-271 подана література про наголос.

Фахівці можуть мати деякі застереження **про окремі** справи, що їх автор виясняє у своїй поважній праці. Вони могли б вказати на те, що список праць про літературу про наголос не зовсім повний: от немає там нпр. праці проф. П. Ковалева „Наголос в українській мові" (Ню Йорк, 1952, стор. 32), та й інших, але це не зменшує помітно вартости праці Митрополита Іларіона, яка поможе широким колам читачів навчитися, як треба правильно наголошувати українські слова. Праця написана дуже легким стилем, і її зможе читати та вивчати кожний читач, що хоче правильно наголошувати слова рідної мови.

Л. Луців.

ВІСІМДЕСЯТРІЧЧЯ ПРОФ. А. ЯКОВЛЕВА

В неділю 21 грудня ц. р. **УВАН** відзначала 80-річчя свого дійсного члена, видатного українського науковця й діяча проф. А. Яковлева. Наукова частика ювілейного свята відбулася в приміщенні нюйоркського українського Літературно-Мистецького Клюбу, в присутності членів УВАН і численних гостей. Доповідь про життя й громадсько-політичну діяльність ювілята зробив голова УВАН у ЗДА проф. М. Ветухів, про його наукову діяльність — проф. О. Окиншевич. З біографічних даних проф. Яковлева згадано такі факти, як його членство в Українській Центральній Раді, його праця в Голляндії як посла УНР, ректорство в УВУ тощо. Характеризуючи наукову його діяльність, проф. Окиншевич відзначив великі його заслуги у вивченні історії українського права (праці „Московсько - український договір", розвідка про „Права, по которим судится малороссійскій народ") та в науково-педагогічній діяльності. Його наукові праці прикметні солідністю, повнотою використанням матеріялів, ясністю викладу.

Друга частина святкування відбулася в інтимнішому колі членів УВАН у приміщенні академії.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода"!

НОВИНКИ З КАНАДІЙСЬКОЇ СЦЕНИ

ВІТАТИМУТЬ НОВИХ ГРОМАДЯН В КАНАДІ

Видача документів, стверджуючих канадійське громадянство, є святочною подією в житті людини, але вона повинна бути теж і радісною. Маючи це на думці, торонтський відділ організації канадійських жінок „Емпіріял Ордер Дотерс оф Емпайр" заініціював офіційне прийняття для 40 аплікантів на громадянство в будинку торонтського міського уряду в середу 3 грудня ц. р. В пляні є вислати групу членів того ордену до участи в церемонії надавання громадянства суддею Дентоном. Разом з ними будуть теж деякі муніципальні урядовці, щоб висловити свої щирі побажання новим громадянам Канади як тільки вони отримають свої громадянські папери.

„Канадійська Сцена".

КАНАДІЄЦЬ ВИНАЙШОВ ПІДВОДНИЙ ТЕЛЕВІЗІЙНИЙ АПАРАТ

34-літній канадійський цивільний службовик сконструював найкращий телевізійний підводний апарат. Це Вільям Торінґтон, електронічний інженер, співробітник Красвої Дослідчої Ради. Недавно він перевів низку експериментів із своїм апаратом у Банф, Альта., де він спільно зі службовиками Канадійської Лісозвіринної Служби переводив досліди над звичками озерного пструга в озері Міневанка.

Досі рибні спеціялісти були спроможні обсервувати рибу в воді тільки серед натуральних умов; Торінґтон намагається поширити засяг їхньої обсервації при допомозі спеціяльного апарату, який вможливлює бачення в воді на віддаль 100 стіп. Висліди експериментів з тим апаратом можуть бути незвичайно важливі для майбутніх рятункових акцій під водою, як напр. льокалізування затонувшого підводного човна, корабля чи врешті взагалі для дослідів морського дна і життя в воді. Знаємо чейже, що коли рік чи більше тому в каналі Ля Манш затонув британський підводний човен „Ефрей", то при допомозі телевізійного апарату, що його взяв зі собою під воду нурець, можна було устійнити положення того човна по кількох тижнях від дня катастрофи.

Апарат Торінґтона практичніший тим, що не потребує нурця для передавання картин з підводного життя; це виконує людина, яка сидить безпечно на покладі корабля і натискає відповідні кнопки апарату. Апарат Торінґтона це телевізійна камера, вкладена в великий сталевий циліндер, получений електричним каблем з екраном, що знаходиться на кораблі. Циліндром можна з віддалі маневрувати в кожному напрямі, як теж підносити його й опускати. Чотири рефлектори, вмонтовані в циліндер, роз'яснюють водний простір перед телевізійним „оком".

„Канадійська Сцена".

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В АВСТРАЛІЇ

ДОПОВІДЬ В АВСТРАЛІЙСЬКОМУ ІНСТИТУТІ МІЖНАРОДНІХ СПРАВ

В Австралійському Інституті Вивчення Міжнародніх Проблем відбулася доповідь п. Драгана на тему „Революція 1917 р. в Росії та справа України".

Доповідач проаналізував українську проблему тих років та окремі щаблі боротьби за державність. З особливим наголосом було вказано на національний характер революції в Україні в противагу до соціяльного характеру її в Росії.

Після лекції п. Драган дав відповіді на низку критичних питань, що їх задали доповідачеві слухачі-члени інституту.

В АНГЛІЇ

„ТАК, ЯК В УКРАЇНІ"

Англійська газета „Нювс Кронікле", від дня 4. 11. 1952 помістила дуже прихильну для українців кореспонденцію у зв'язку із культурно-суспільним життям українців у Бредфорді. В середині статті, яка присвячена також й іншим національностям, поміщено тризуб з підписом — „український національний герб".

Кореспондент Станлей Барон, описує красу вечора, що не такий гарний, як в Україні. „Якщо хочете знати, як виглядає Україна, мусите йти в Бредфорді на Клермонт, де під числом 13 знаходиться головна кватира українців Великої Британії. Велика заля оздоблена тризубом, портретами національних героїв і національними зразками, які символізують їхню національну духовість.

Пан Р. Писарчук, 28-літній їхній голова, якому представила мене одна жінка, привів мене в кімнату, де зараз має початись проба хору. Він читав саме лекцію географії, яку вислано йому із українського університету в Мюнхені. Інші студіюють історію, природознавство, літературу. Всі лекції одержують кореспонденційним шляхом.

В цьому домі гуртуються також пластуни, а 30 дітей матимуть в цій кімнаті, навесні, дитячий садок. Великим побоюванням батьків є факт, що їхні діти виховуються на чужині, серед чужого оточення і мови, та що вони навіть не знатимуть, де лежить і як виглядає їхня батьківщина".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

NORTHAMPTON, PA. — St. Olga's Ladies Lodge No. 318, will hold its yearly meeting on Sunday, Dec. 28th at 1:00 P. M. at St. Nicholas' Hall on Steward St. Election of officers will be held. — S. Sayuk, 161 W. 16th St., Northampton, Pa.

РІЗДВЯНІ ПРИВІТИ ЧЕРЕЗ „СВОБОДУ"

Ви знаєте, що радісною, святковою несподіванкою буде для Ваших близьких прочитати привітання у Різдвяному числі „Свободи".

Треба сподіватись, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої побажання навіть тим, що живуть в найдальших закутинах світу.

Тож не забудьте, що тексти привітань можете надсилати тільки до 30 грудня. Найкраще буде, якщо пришлете їх вже тепер.

Разом з текстом поздоровлення, пришліть і плату за нього, за таким обчисленням:

1 цаль однієї шпальти (5 рядків включаючи адресу)—$2.00
1 цаль подвійної шпальти — $3.50
2 цалі подвійної шпальти — $6.50 й т. д.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ".

ТАРЗАН, ч. 2979. Хибна атака.

„Мералині гончі леви далеко небезпечніші від тих із джунглів, Тарзане", казав Кейлюк. „Їх школять ловити людей!"

Королевині леви були величезні бестії, тримані в стані хижого голоду, їх ніколи не кормили більше як до половини.

„Дивись, приятелю!", похмуро бубонів Кейлюк. „Бестія находиться між нами і лужком. Ми не можемо її вминути!"

З риком, що тряс землею, Нума скочив просто на Кейлюка. Його жовто-зелені очі ненависно спалахнули.